

Can ve Mal Emniyeti İçin Havayı Gözlemek Dünya Meteoroloji Örgütü Dünya Hava Gözlemi Programının 50. Yılı

Michel Jarraud
WMO Genel Sekreteri

Çeviri: Murat Altınyollar

Dünya Meteoroloji Günü, Ulusal Meteoroloji ve Hidroloji Servislerinin faaliyetlerinin kamuoyu tarafından daha iyi bilinmesi ve takdir edilmesi amacıyla 1960 yılında kutlanmaya başlanmıştır. 23 Mart tarihi ise, Dünya Meteoroloji Örgütü'nü (WMO) kuran sözleşmenin 1950 yılında yürürlüğe giriş tarihi olması hasebiyle seçilmiştir.

2013 yılının teması "Can ve mal emniyeti için havayı gözlemek" olarak belirlenirken WMO Dünya Hava Gözlemi Programının 50. Yılı'nı kutlamak da amaçlanmıştır. Bu tema WMO'nun varoluş nedenlerinden biri olan "hava, iklim ve su kaynaklı risklerin neden olduğu ölüm ve yaralanmaları azaltmak" amacını da vurgulamaktadır. 2013 yılı Dünya Meteoroloji Günü aynı zamanda WMO Dünya Hava Gözlemi Programının bu amaca katkısını da gözler önüne sermektedir.

Fevkalade hava hadiselerinin artan etkisi inkar edilemez. Son 30 yıl içerisinde doğal afetler 2 milyondan fazla can almış ve 1,5 trilyon ABD Dolarından fazla ekonomik kayba neden olmuştur. Bu afetlerin yaklaşık %90'ı, ölümlerin yaklaşık % 80'i ve ekonomik kaybın % 70'inden fazlası, tropik siklonlar, fırtına kaynaklı dalgalar, sıcak dalgalar, kuraklık, sel ve sel sonrası salgın hastalıklar gibi hava, iklim ve su kaynaklı tehditlerden mütevellittir.

WMO, 190'dan fazla Ulusal Meteoroloji ve Hidroloji Servisinden oluşan ağı ve programları vasıtasıyla can ve mal emniyetinin sağlanmasına ciddi katkıda bulunmaktadır. Hava tahminleri ve erken uyarılar; hükümetlere, türlü ekonomik sektörlerle ve fertlere felaketleri önleme ve azaltma konusunda yardımcı olur.

Dünya Hava Gözlemi Programı, bu çabada önemli rol oynamaktadır. 1963 yılında, soğuk savaşın tam ortasında kurulmuş olan Dünya Hava Gözlemi programı, küresel işbirliğinde bir dönüm noktasıdır. Dünya Hava Gözlemi programı, gözlem sistemlerini, veri işleme ve tahmin merkezlerini ve telekomünikasyon imkanlarını birleştirerek tüm ülkelerde anlık veri paylaşımı ve etkili hizmet sunumu için gereken meteorolojik ve çevresel bilgileri sağlamaktadır. Hava ve iklim hizmetlerine olan ihtiyacın artması ile bilim ve teknolojiye dikkat çekici gelişmeler sayesinde Dünya Hava Gözlemi programı, bugün, WMO ve diğer uluslararası kuruluşların pek çok programının merkezinde yer almaktadır. Bu program, gelişmiş gözlemler, atmosfer ve okyanus izleme, hava tahminlerinin özellikle de şiddetli etkileri olan hava ve iklim şartlarının dünya çapında dağıtılması vasıtasıyla WMO önceliklerine önemli katkılar sağlamaktadır.

Gelişmiş iklim hizmetleri, bugün, iklim değişikliği ve değişkenliğini fark etmek ve bu değişiklik ve değişkenliğe uyum sağlamak için gereken en önemli araçlardan biri olarak ortaya çıkmaktadır. Geçmişteki iklim durumu ve sosyo-ekonomik şartların bugünkü ve gelecekteki durum ve şartların göstergesi olduğu varsayımı artık geçerli değildir. Gıda güvenliği, su kaynakları ve enerji yönetimine yönelik meydan okumalar ile nüfus artışı, toprak kullanımındaki değişim ve şehirleşme ile tanımlanan bir Dünya'da; iklim anlayışımızı geliştirmek ve sosyal ihtiyaçları karşılamak üzere iklim hizmetlerini daha iyi kullanmak zorundayız.

Var olan iklim bilgilerini arttırmak ve iklim hizmetleri kapasitesini güçlendirmek üzere WMO üyeleri ve Birleşmiş Milletlerden ortak kuruluşlar, İklim Hizmetleri Küresel çerçevesini başlattılar. Afet risk yönetimi, sağlık, tarım, gıda güvenliği ve su kaynakları ile birlikte iklim hizmetlerinin sunulmasındaki temel öncelik alanlarından biridir.

Bu iddialı girişimin amacına ulaşabilmesi için önceliklerden biri de; En Az Gelişmiş Ülkelerin, Gelişmekte Olan Küçük Ada Ülkelerinin ve gelişmekte olan diğer kırılgan ülkelerin bilimsel veriler, bilgiye tam ve ücretsiz erişim ve teknoloji transferi aracılığıyla iklim hizmetleri ve erken uyarılar konularındaki ulusal kapasitelerinin güçlendirilmesi yanında iklim politikaları ve uyum yaklaşımları konularında bilgilendirilmeleridir.

WMO ve Birleşmiş Milletler Çevre programı tarafından kurulan ve maddi olarak desteklenen Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli, kısa zaman önce yayınladığı özel raporu ile iklim değişikliği, fevkalade meteorolojik hadiseler ve doğal afetler arasındaki bağlantıyı vurgulamıştır. Ulusal Meteoroloji ve Hidroloji Servislerinden oluşan WMO ağı tarafından toplanan gözlemler, iklim değişikliğinin kuvvetli yağış ve kuraklığın yanı sıra deniz seviyesindeki artıştan kaynaklanan kıyılarda su yükselmesi gibi fevkalade hadiselerin artışına katkıda bulunduğunu gitgide daha belirgin bir biçimde kanıtlamaktadır. İnsan aktiviteleri ile özellikle de rekor düzeye ulaşmış olan sera gazlarının atmosferdeki konsantrasyonunun artışı arasında bağlantıya dair kuvvetli kanıtlar vardır. Hava ve iklim kaynaklı felaketlerin neden olduğu ekonomik kayıplar, demografik değişimler ile nüfus ve mal varlıklarındaki artışın da baskısıyla yükselmiştir.

2013 yılı Dünya Meteoroloji Günü, havayı gözlemek ve can ve mal emniyetini sağlamak için yılda 365 gün ve günde 24 saat görev başında bulunan Ulusal Meteoroloji ve Hidroloji Servislerinin çalışmalarını vurgulamak için bir fırsattır. Bu kutlamanın, meteorolojik ve hidrolojik altyapı yatırımlarının faydalarını, küresel işbirliğinin önemini ve ihtiyaç duyan kişi, topluluk ve ülkeler için daha iyi hava ve iklim hizmetleri sağlamak üzere kapasite artırımının aciliyetini vurgulamaya katkıda bulunacağına inanıyorum.

Sürdürülebilir kalkınmayla beraber 21. Yüzyılın meydan okumalarını ele alan her türlü ulusal ve uluslararası gündemin ilk maddesi Hava, İklim ve afet risk yönetimi olmak zorundadır. 2013 yılı Dünya Meteoroloji Günü bu mesajı pekiştirmek için benzersiz bir fırsattır.